

İNSANİ GELİŞMENİN YENİ ÖLÇÜSÜ: İYİ YAŞAM İNDEKSİ

A NEW MEASURE OF HUMAN DEVELOPMENT: BETTER LIFE INDEX

Doç.Dr. Aysen ŞİMŞEK KANDEMİR

Kocaeli Üniversitesi, Hereke Ö.İ. Uzunyol Meslek Yüksekokulu, Kocaeli, Türkiye
ORCID ID:0000-0001-5020-1183

Doç.Dr.Nilay KÖLEOĞLU

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çanakkale, Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-6153-719X

Cite As Şimşek Kandemir, A. & Köleoğlu, N. (2021). "İnsani Gelişmenin Yeni Ölçüsü: İyi Yaşam İndeksi", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:6, Issue:32, pp:2034-2040

ÖZET

Ülkelerdeki gelir eşitsizlikleri ve nedenlerinin, sürdürülebilirlik ve iyi yaşam kalitesi üzerindeki olası etkilerinin tartışıldığı günümüzde, iyi yaşam endeksi gündemde hızlıca yerini alan bir konu olmuştur. Gelirin iyi yaşam üzerindeki en önemli faktör olduğu düşünülmesine rağmen, yapılan araştırmalar bu sonucun tersi bir durumu açıklamaktadır. Bu araştırmanın amacı, iyi yaşam endeksi çerçevesinde, TR2 Batı Marmara illerinin sosyal yaşam açısından seçim ve sıralamasının yapılmasıdır. Günümüzde hem bireysel hem de büyük ölçekli karar vermelerde birden fazla kriterin dikkate alınarak karar verilmesi söz konusu olmaktadır. Yapılan araştırmada 4 farklı kriter dikkate alındığı için, çok kriterli karar verme yöntemlerinden Prometee yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analizin sonunda dikkate alınan kriterlere göre sosyal yaşamın en yüksek olduğu il Çanakkale iken, en düşük olduğu il ise Kırklareli olarak bulunmuştur. Dikkate alınan kriterlerden "sinema ve tiyatro seyirci sayısı" ile "kişi başına düşen alışveriş merkezi alanı" kuvvetli karar gücüne sahip kriterler olarak belirlenmiştir. Çalışmaya dahil edilen "sosyal hayattan memnuniyet" ile "sosyal ilişkilerden" memnuniyet kriterlerinin ayrıştırıcılığının daha az olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam Endeksi, Prometee, TUİK

ABSTRACT

Today, when income inequalities in countries and their possible effects on sustainability and good quality of life are discussed, the good life index has quickly become a topic on the agenda. Although income is thought to be the most important factor on a good life, researches explain the opposite of this result. The aim of this research is to select and rank the TR2 West Marmara provinces in terms of social life within the framework of the good life index. In the research in which the Prometee method was used, the province with the highest social life was Çanakkale, while the province with the lowest was Kırklareli. Today, there are both individual and large-scale decision making. More than one criterion is taken into account in making these decisions. In this study, four different criteria were used. One of the multi-criteria decision making methods, prometee was used. In the analysis, the province with the highest social life is Çanakkale. The province with the lowest social life is Kırklareli. "Number of cinema and theatre audience" and "Shopping mall area per thousand people" have strong decision-making power. There is less discrimination between the criteria of "Satisfaction rate with social relations" and "Satisfaction rate with social life".

Key Words: Well-Being Index, Prometee, TURKSTAT

1. GİRİŞ

Toplumlar hızla gelişirken, ekonomi, siyaset, eğitim ve çevre gibi temel kabul edilen konularda çok önemli değişiklikler meydana gelir. Ekonomik büyüme sürecinde toplumsal boyutlar her zaman takip edilememekte, toplumların tüm kesimleri için eşit olarak paylaşılmamakta bunun sonucu olarak da fayda sağlanamamaktadır. Tüm bu gelişmeler esnasında dikkat edilmesi gereken önemli bir konu yaşam kalitesinin gelirden daha önemli olmasıdır. Çünkü, toplumun nasıl gittiğine dair daha iyi bir resim elde etmek ve toplumsal ilerlemeyi yakalamak için bu gereklidir. Yetersiz olan sıradan gelire dayalı önlemlerin ötesine geçmek ve farkındalığı çok yönlü insan merkezli kriterleri içeren daha kapsamlı önlemlere kaydırmak önemli bir adım olarak karşımıza çıkmaktadır (Koronakos vd., 2020, 1).

İyi yaşam sadece gelire bağlı bir durum olmamaktadır. Mizobuchi (2014) yaptığı çalışmasında, İş-yaşam dengesi dışında hangi açıdan bakılırsa bakılsın, gelir arttıkça insanların refahının arttığını öne sürmektedir. Buradan yola çıkılarak, orta gelirli ülkelerdeki insanlar, yüksek gelirli ülkelere göre daha iyi bir hayat sürdüğü sonucuna ulaşılmıştır.

İyi yaşamla ilgili bir ölçü belirlenmesinde OECD kapsamlı bir çalışma yapmıştır. Yaşam kalitesinin on bir farklı boyutunu içeren "Daha İyi Yaşam Endeksi" adlı bir refah endeksi yayınlamıştır. Yayınladığı bu refah endeksindeki kategoriler hem nesnel ölçüler (ör., yaşam beklentisi) hem de öznel ölçüler (ör., kişinin bildirdiği sağlık düzeyi) kullanılarak oluşturulmuştur (Nikolaev, 2014, 62).

Yaşam Endeksi çalışması yapılırken kullanılan boyut ve göstergeler de OECD'nin "Daha İyi Yaşam Endeksi" ne ait açıklamalar ve ülkemiz koşulları dikkate alınmıştır. TUİK bu endekse ait boyut ve

göstergeleri belirlerken, yaşam boyutlarının birbirine indirgenemeyecek biçimde, eşdeğer ve ehemmiyette olacak şekilde ele almıştır. Ayrıca endekste yer alan yaşam boyutları için az sayıda gösterge seçimi yapılarak “odaklanma” ve “kullanışlılık” prensiplerinin bağlılığına önem verilmiştir. TÜİK İllerde Yaşam Endeksini, eğitim, gelir, sivil katılım, çalışma hayatı, sağlık, çevre, güvenlik, servet, altyapı hizmetlerine erişim, sosyal yaşam, yaşam memnuniyeti ve konut boyutları altında yer alan toplamda 41 gösterge ile ifade etmiştir. İllerde Yaşam Endeksi bu boyutlar sayesinde yaşamın genelini ele almaktadır. Bu kapsamda öznel algı, sosyal yaşam, yaşam memnuniyeti ve yaşanan çevre gibi yaşamın neredeyse bütün yönleri dahil olmaktadır. Tüm bunların yanında İllerde Yaşam Endeksi, hem bireylerin hem de hane halkının yaşamını objektif ve sübjektif ölçütler kullanarak yaşam boyutlarına göre yerel düzeyde ölçülebilen, ayrıca karşılaştırma yapabilen zaman içinde gözleyebilmeyi de sağlayan bir endekstir (<https://www.resmiistatistik.gov.tr/detail/subject/illerde-yasam-endeksi/>).

Bu çalışmada, TÜİK tarafından İstatistiki Bölge Sınıflaması içinde yer alan TR2 Batı Marmara illerinin iyi yaşam indeksi çerçevesinde, sosyal yaşam açısından seçim ve sıralamasının yapılması amaçlanmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde bu konuda yapılan literatür incelenmiştir. İkinci bölümde promethee yöntemi hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmanın metodolojisinin anlatıldığı üçüncü bölümde veri yapısı ve kullanılan değişkenlerden bahsedilmiştir. Promethee yönteminden elde edilen sonuçlar, dördüncü bölüm olan bulgularda sunulmuştur. Son olarak da araştırma sonuçlarının tartışıldığı sonuç ve değerlendirme bölümü beşinci bölüm olarak yer almaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Literatür

OECD tarafından önerilen refah ölçüsü olan Daha İyi Yaşam Endeksi, farklı ülkelerin sosyal, ekonomik ve çevresel performanslarına ilişkin ayrıntılı bir genel bakış sağlayan pek çok ölçüt içermektedir. Bu durum aynı zamanda büyük resmi değerlendirmedeki zorluğu da artırmaktadır. Bunun üstesinden gelmek için Daha İyi Yaşam Endeksine ait birçok bileşik prosedür önerilmiştir. Ancak bunların hiçbiri toplumsal öncelikleri dikkate almamaktadır. Bunun nedenlerinden biri, şu anda her ülke için Daha İyi Yaşam Endeksi konularının görece öncelikleri hakkında temsili bir anket olmamasıdır. Bu önceliklerin kullanılması, insanların ihtiyaçlarını daha iyi yansıtan bileşik endekslerin tasarlanmasına yardımcı olabilir. Toplumla ilgili en geniş bilgi koleksiyonu, Twitter gibi sosyal medyada bulunduğu düşüncesinden yola çıkılarak Twitter'da yer alan konuların ağırlık olarak sahip olduğu göreceli önemi kullanılarak, Daha İyi Yaşam Endeksi'nin her boyutundaki ulusal performansların ağırlıklı ortalamasına dayalı bileşik bir Daha İyi Yaşam Endeksi önerilmiştir (Resce, G., & Maynard, D., 2018, 61).

Daha iyi yaşam indeksi ile hemşirelik performansı ve niyetleri arasındaki ilişkiyi tanımak amacıyla yapılan bir çalışmada korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi yoluyla hastane çalışanları arasında ayrılma niyetlerini etkileyen faktörleri analiz edilmiştir (Nam, M. H., & Kwon, 2012, 417).

İyi yaşam indeksi ve demografik değişkenlerle yapılan regresyon analizi sonucunda ilginç bir şekilde, daha eşitsiz toplumlarda bulunan biraz daha düşük iyi yaşam indeksi puanlarının istatistiksel olarak anlamlı olmadığından, bireysel yaşam kalitesinin aslında gelir eşitsizliğinin boyutundan etkilenmediği sonucuna varılmıştır (Delhey & Steckermeier, 2016, 57).

Balestra vd. (2018) OECD iyi yaşam indeksi kullanarak yaptığı çalışmada, eğitim ve yaşam memnuniyetinin OECD ülkelerindeki bireyler için en önemli konular olduğunu göstermiştir. Ekonometrik analiz yapılan çalışma sonuçlarına göre, erkeklerin maddi koşullara kadınlardan daha fazla önem verdiğini, kadınların ise genel olarak yaşam kalitesine erkeklerden daha fazla değer verdiğini ortaya çıkarmıştır.

Yaşam kalitesinin gelir üzerindeki etkisini ölçmek üzere yapılan başka bir çalışmada, iyi yaşam indeksi kullanılarak ülkelerin, illerin veya bölgelerin daha iyi yaşam standartları belirlenmeye çalışılmış, kişi başına düşen gayri safi hasılanın etkili olması sebebiyle kullanılmasının uygun olabileceği sonucuna varılmıştır (Taşkaya, 2020, 95-96).

2.2. Promethee Yöntemi

Jean-Pierre Brans tarafından geliştirilen promethee yöntemi 1982 yılında kısmi sıralamayı gösteren Promethee I ve tam sıralamayı gösteren promethee II olarak iki ayrı modelle tanıtılmıştır (Dağ ve Yıldırım, 2018, 177). Promethee alternatifler için belirlenen kriterler kullanılarak alternatiflere ait skorlar ile en iyi ve en kötü üstünlüğün belirlenmesi şeklinde tanımlanan çok boyutlu bir karar alma yöntemidir (Ishizaka & Resce, 2021). Promethee yöntemine ait en önemli özellik her bir kriter için ayrı bir tercih fonksiyonunun

kullanılabilecek olmasıdır. Promethee yöntemi için aşağıda sıralanan adımlar söz konusudur (Dağdeviren, Eraslan, 2008, 70; Ekin, Okutan, 2021, 47).

- ✓ Kara vericinin alternatifleri, kriterleri ve kriter ağırlıklarını belirlediği veri matrisini oluşturması
- ✓ Kriterler için uygun fonksiyon tipini seçmesi
- ✓ Alternatif çiftlerinin her biri için indekslerin belirlenmesi
- ✓ Pozitif ve negatif üstünlüklerin belirlenmesi
- ✓ Pozitif ve negatif üstünlüklere göre net önceliklerin belirlenmesi
- ✓ Kısmi önceliklerin promethee I ile belirlenmesi
- ✓ Net önceliklerin promethee II ile belirlenmesi

Promethee için belirlenecek 6 tip fonksiyon vardır, bunlar (Dağ & Yıldırım, 2018,179-181);

1.tip tercih fonksiyonu (olağan tip): bir kriter için herhangi bir tercihin olmaması durumunda kullanılır, genelleştirilmiş tercih fonksiyonu

$$P(d) = \begin{cases} 0, & d = 0 \\ 1, & |d| = 1 \end{cases}$$

2.tip tercih fonksiyonu (U tipi): karar veren kişinin bir kriter için kendisinin belirlediği değerden fazla değere sahip alternatiflere yönelik tercih yapmak istemesi durumunda kullanılır, genelleştirilmiş tercih fonksiyonu

$$P(d) = \begin{cases} 0, & |d| \leq q \\ 1, & |d| > q \end{cases}$$

3.tip tercih fonksiyonu (V tipi): karar veren kişinin bir kriter için kendi belirlediği değerden fazla değerli alternatiften yana tercihinin kullanırken aynı zamanda belirlediği değer altındakileri de göz ardı etmek istememesi durumunda kullanılır, genelleştirilmiş fonksiyonu

$$P(d) = \begin{cases} \frac{|d|}{p}, & |d| \leq p \\ 1, & |d| > p \end{cases}$$

4.tip tercih fonksiyonu (seviyeli): karar veren kişinin bir kriter için belli bir değer aralığı belirlemesi durumunda kullanılır, genelleştirilmiş fonksiyonu

$$P(d) = \begin{cases} 0, & |d| \leq p \\ \frac{1}{2}, & q < |d| \leq p \\ 1, & |d| > p \end{cases}$$

5.tip tercih fonksiyonu (doğrusal): karar veren kişinin bir kriter için ortalamanın üstünde değere sahip alternatiflerden birini tercih etmesi durumunda kullanılır, genelleştirilmiş fonksiyonu

$$P(d) = \begin{cases} 0, & |d| \leq p \\ \frac{|d| - q}{p - q}, & q < |d| \leq p \\ 1, & |d| > p \end{cases}$$

6.tip tercih fonksiyonu(gaussian): karar veren kişinin bir kriter için ortalamadan sapma değerleri dikkate alarak tercih yapması durumunda kullanılır, genelleştirilmiş fonksiyonu

$$P(d) = 1 - e^{(-d^2/2\sigma^2)}$$

Yukarıda verilen fonksiyonlarda “p” kesin tercih eşliğini, “q” ise farksızlık değerini göstermektedir.

“n” alternatif sayısı ve “x” a alternatifi dışındaki her bir alternatif i göstermek üzere;

$$\emptyset^+(a) = \frac{1}{n-1} \sum_{x \in A} \pi(a, x), \text{ pozitif üstünlük değeri,}$$

$$\Phi^-(a) = \frac{1}{n-1} \sum_{x \in A} \pi(x, a), \text{ negatif üstünlük değeri,}$$

$$\Phi^{net}(a) = \Phi^+(a) - \Phi^-(a) \text{ net üstünlük değeri}$$

Promethee yönteminde “k” boyutlu uzaydan “2” boyutlu bir düzleme alternatif ve kriterleri yansıtarak karar verme problemini iki boyutlu sunumunu veren düzleme GAIA düzlemi denir (Genç, 2013, 146).

2.3. Metodoloji

Yapılan çalışmada TÜİK tarafından yapılan İstatistiki bölge birimleri sınıflamasında yer alan TR2 Batı Marmara Bölgesine ait, Tekirdağ ve Balıkesir alt bölgelerini oluşturan Balıkesir, Çanakkale, Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illeri dikkate alınmıştır. Bu iller “yaşam endeksi” göstergelerinden “sosyal yaşam” a göre seçme ve sıralamaya tabi tutulmuştur. Seçme ve sıralama için çok kriterli karar verme yöntemlerinden olan promethee kullanılmıştır. Seçme sıralama için kullanılan kriterler; “sinema ve tiyatro seyirci sayısı”, “bin kişi başına düşen alışveriş merkezi alanı”, “sosyal ilişkilerden memnuniyet” ve “sosyal hayattan memnuniyet” olarak alınmıştır. TÜİK 2015 yılı verilerinin kullanılması ile öncelikle bir veri matrisi oluşturulmuştur. Promethee yöntemi kullanırken gerekli olan kriter ağırlıkları “entropi” yöntemi ile belirlenmiştir. Kriter ağırlıkları hem subjektif hem de objektif olarak belirlenebilmektedir. Entropi yöntemi kriter ağırlıklarının belirlenmesinde kullanılacak objektif yöntemlerden birisidir. Excel de kolaylıkla hesaplanabiliyor olması en önemli avantajıdır.

3. BULGU VE TARTIŞMALAR

Tablo 1 de veri matrisi, Tablo 2 de ise kriter ağırlıkları sunulmuştur.

Tablo 1. TR2 Batı Marmara İllerine Ait Sosyal Yaşam Kriterleri Veri Matrisi

TR2 Batı Marmara İlleri	Sosyal Yaşam Kriterleri			
	Sinema ve Tiyatro Seyirci Sayısı(yüz kişide)	Bin Kişi Başına Düşen Alışveriş Merkezi Alanı(m ²)	Sosyal İlişkilerden Memnuniyet(%)	Sosyal Hayattan Memnuniyet(%)
Çanakkale	58,5	69,8	90,5	75
Tekirdağ	63,5	103,4	87,5	64,8
Edirne	61,6	96,0	91,7	60,6
Balıkesir	49,6	20,1	90,6	58,2
Kırklareli	67,9	100,2	89,4	58,9

Tablo 2. Entropi Yöntemine Göre Belirlenen Kriter Ağırlıkları

Sinema ve Tiyatro Seyirci Sayısı (yüz kişide)	Bin Kişi Başına Düşen Alışveriş Merkezi Alanı (m ²)	Sosyal İlişkilerden Memnuniyet (%)	Sosyal Hayattan Memnuniyet (%)	Toplam
0,047314	0,909497	0,00111781	0,042071	1

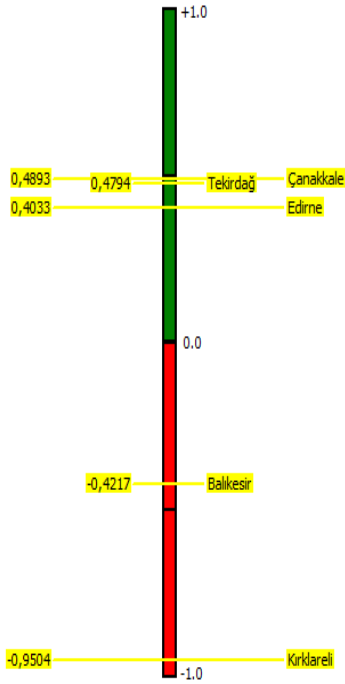
Tablo 1 de yer alan verilerin promethee visual kullanılarak elde edilen negatif ve pozitif üstünlüklerle net(tam) sıralama değerleri Tablo 3 de sunulmuştur.

Tablo 3. Promethee Net, Pozitif ve Negatif Üstünlükler

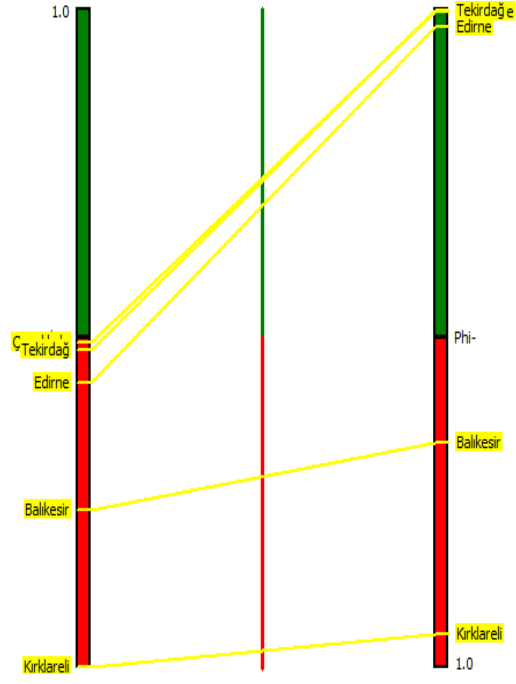
Sıralama	TR2 Batı Marmara İlleri	Phi	Phi +	Phi -
1	Çanakkale	0,4893	0,4929	0,0035
2	Tekirdağ	0,4794	0,4811	0,0017
3	Edirne	0,4033	0,4316	0,0284
4	Balıkesir	-0,4217	0,2382	0,6598
5	Kırklareli	-0,9504	0,0000	0,9504

Tablo 3 de sunulan kısmi sıralama ve tam sıralama değerlerine göre TR2 batı Marmara illeri dikkate alınarak yapılan seçim ve sıralama yöntemi olarak kullanılan Promethee ye göre belirlenen pozitif ve negatif akımlara göre sosyal yaşam memnuniyetinde 1.sırada Çanakkale, 2.sırada ise Tekirdağ yer almıştır.

Tablo 1 de sunulan TR2 batı Marmara İllerine ait seçim ve sıralama için kullanılan veri seti kullanıldığında elde edilen kısmi sıralama ve tam sıralama sonuçları Şekil1 ve Şekil 2 de sunulmuştur. Aşağıda sunulan şekiller incelendiğinde negatif üstünlük ve pozitif üstünlüklere göre sıralamalar ile net önceliklere göre verilmiş sıralamalar görülmektedir.

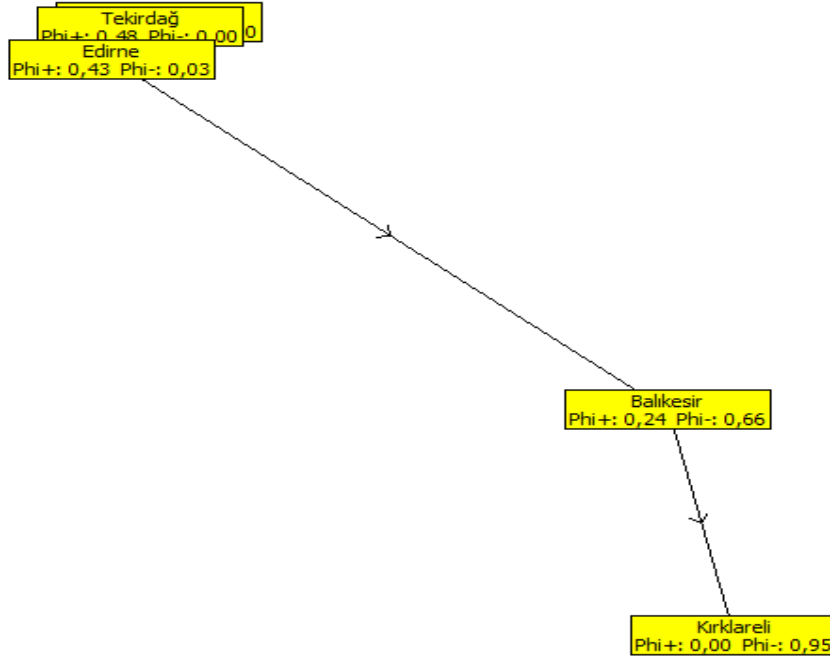

Şekil 1. Promethee I Net Öncelikler

Şekil 2. Promethee II Kısmi Sıralama

Promethee visual programında yine seçim ve sıralamayı gösteren bir diğer şekil, Şekil 3 de promethee network ile sunulmuştur. Şekil incelendiğinde illere (alternatifler) ait pozitif ve negatif üstünlüklerin birlikte değerlendirilmesi ile oluşturulan diyagram bir network ile görsel hale getirilmiştir.

Şekil 3. Promethee Network

TR2 Batı Marmara illerinin 4 farklı kritere göre negatif, pozitif ve net üstünlüklerine ait iki boyutlu sunumu (GAIA düzlemi üzerindeki sunumu) görsel olarak Şekil 4 de sunulmuştur. Bu şekil promethee yöntemine ait geometrik bir uzantıdır. Promethee yönteminin diğer karar verme yöntemlerine göre en önemli avantajı GAIA düzlemidir.

Şekil 4. GAIA Düzlemi

GAIA düzlemi incelendiğinde, Çanakkale, Tekirdağ ve Edirne'nin dikkate alınan kriterlerin değerlendirilmesi sonrasında karar eksenini aynı doğrultu üzerinde olmaları nedeniyle "sosyal yaşam" olarak önceliği olan iller oldukları görülmektedir. Çanakkale ve Edirne'nin "bin kişi başına düşen alışveriş merkezi alanı" kriterinde diğer illere göre daha avantajlı olarak ortaya çıkmıştır. Düzlem incelendiğinde "sosyal hayattan memnuniyet" ile "sosyal ilişkilerden" memnuniyetin ayrıştırıcılığının daha az olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmada "sinema ve tiyatro seyirci sayısı" ile "bin kişi başına düşen alışveriş merkezi alanı" kriterlerinin kuvvetli bir karar gücüne sahip oldukları sonucu ortaya çıkmaktadır.

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Yapılan çalışmada TÜİK tarafından İstatistik Bölge Sınıflaması içinde yer alan TR2 Batı Marmara İlleri için yaşam endeksi göstergelerinden olan, "sosyal yaşam" a ait "sinema ve tiyatro seyirci sayısı", "bin kişi başına düşen alışveriş merkezi alanı", "sosyal ilişkiler" ve "sosyal hayattan memnuniyet", kriterleri dikkate alınmıştır. Verilen kriterlere göre alternatif olarak kullanılan "5" farklı ilin sosyal yaşam memnuniyetine göre seçim ve sıralaması için çok kriterli karar verme yöntemlerinden Promethee kullanılmıştır. Yapılan analiz sonrasında, ilgili kriterler dikkate alındığında sosyal yaşamın en yüksek olduğu il Çanakkale, en düşük olduğu il ise Kırklareli olarak bulunmuştur. Kriterlerden "sinema ve tiyatro seyirci sayısı" ile "bin kişi başına düşen alışveriş merkezi alanı" kuvvetli karar gücüne sahip kriterler olarak belirlenmiştir. "bin kişi başına düşen alışveriş merkezi alanı" kriterinin en avantajlı olarak Çanakkale ve Edirne illerinde ortaya çıktığı görülmektedir.

Çalışmada sosyal yaşamın yüksek olduğu iller arasında Çanakkale çıkmasını destekleyen çalışmalar literatürde yerini almıştır. Konum olarak dikkate alındığında Çanakkale, hem iklim koşulları hem de doğası gereği yaşam huzurunun yakalandığı şanslı illerden birisidir. Sahil kenti olan Çanakkale sahil boyunca aktivitelerin yapılmasıyla dikkat çekmektedir. Özellikle yaz aylarında Truva festivalinin yapılması şehre sosyal bir zenginlik katmaktadır. Ayrıca Sarıçay çevresinde yer alan parklar, şehrin oksijen deposu halk bahçesi ve özgürlük parkı sosyal ilişkilerin yoğun olduğu ortamlardır (Sağlık ve Kelkit, 2015: 50-52). Ayrıca Çanakkale yöresindeki doğal park alanlar (Kaz dağları milli parkı vb.) rekreasyon potansiyelinin yüksek olduğunu göstermektedir. Rekreasyonel etkinlikler insanların mutlu yaşamlarında ve sağlıklı bir yaşam sürdürmelerinde önemli faktörler olarak görülmektedir (Kaptan, 2019: 219).

Turizm ve rekreasyon açısından parklar ve doğal alanlar en sağlıklı bölgeler olarak görülmektedir. Bu sebeple de bu yönde kullanımları her geçen gün artış göstermektedir. Şehir yaşamından yorulduğu ve sıkıldığı için uzaklaşmak isteyen, farklı aktivitelerle güzel bir gün geçirmek isteyen şehirliler kısa bir zaman aralığında en yakın ulaşabildikleri doğal alanları tercih ederler. Coğrafi konumu sebebi ile dünyanın sayılı boğazlarından birine sahip olan, ayrıca Truva antik kenti ve Gelibolu yarımadasına ev sahipliği yapan Çanakkale şehri, tüm dünyanın dikkatini üzerine çekerek ziyaretçilerin uğrak noktası olmuş bir

destinasyondur. Kent, tarihi ve kültürel açıdan pek çok zenginliği bünyesinde taşımasıyla destanlara geçmiştir (Nemutlu, 2018, 291).

Çanakkale ve Edirne illerinin iyi yaşam endeksi bakımından aynı düzeyde olduğu Özari ve Eren (2018) yaptığı çalışmayla da desteklenmektedir. İllerin Yaşam Endeksi Göstergelerine göre kümeleme analizi kullandıkları çalışmalarında Edirne ve Çanakkale ilinin aynı kümede yer aldıkları sonucuna ulaşmışlardır. Kırklareli ve Tekirdağ ise farklı bir kümede yer almaktadır.

Edirne ilinin öğrenci kenti olması ve güvenilirliğin yüksek olması önemli bir kriter olarak karşımıza çıkmaktadır (Güler vd., 2017, 241).

KAYNAKLAR

Balestra, C., Boarini, R., & Tosetto, E. (2018). What matters most to people? Evidence from the OECD better life index users' responses. *Social Indicators Research*, 136(3), 907-930.

Dağ, S., Yıldırım B.F., (2018), Promethee, Yıldırım, B.F., Önder, E.(Ed.), İşletmeciler Mühendisler Ve Yöneticiler İçin Operasyonel, Yönetimsel Ve Stratejik Problemlerin Çözümünde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri, (177-199), Bursa: Dora Basım Yayın

Dağdeviren, M., Eraslan, E., (2008), Promethee Sıralama Yöntemi İle Tedarikçi Seçimi, Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 23(1), 69-75

Delhey, J., & Steckermeier, L. C. (2016). The good life, affluence, and self-reported happiness: Introducing the good life index and debunking two popular myths. *World Development*, 88, 50-66

Ekin, E., Okutan, C., (2021), Promethee Yöntemi ile Tesis Yeri Seçim Problemine İlişkin Bir Uygulama, Gaziantep Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(1), 46-58.

Genç, T , , . (2013). Promethee Yöntemi ve Gaia Düzlemi . Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 15 (1) , 133-154.

Güler, E. G., Akdoğan, Ç., & Yakar, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Kent Marka İmajına Yönelik Algı ve Tutumları: Edirne İlinde Bir Uygulama. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 6(4), 223-243.

Ishizaka A., Resce G., (2021), Best Works Promethee Method For Evaluating School Performance İn The OECD's PISA Project, Socia-Economic Planning Sciences, <https://Www.Sciencedirect.Com/Science/Article/Abs/Pii/S0038012119301818?Via%3Dihub>

Kaptan Ayhan, Ç. (2019). Ayazmapınarı Tabiat Parkı'nın (Bayramiç, Çanakkale) Rekreatiyonel Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma.

Koronakos, G., Smirlis, Y., Sotiros, D., & Despotis, D. K. (2020). Assessment Of OECD Better Life Index By Incorporating Public Opinion. *Socio-Economic Planning Sciences*, 70, 100699.

Mizobuchi, H. (2014). Measuring world better life frontier: a composite indicator for OECD better life index. *Social Indicators Research*, 118(3), 987-1007.

Nam, M. H., & Kwon, Y. C. (2012). The relationship between better life index, nursing performance and intents to leave among hospital nurses. *Journal of Digital Convergence*, 10(9), 417-427.

Nemutlu, F. E. (2018). Turizm ve Rekreatiyon Rotası Belirlenmesi: Çanakkale Örneği. *Uluslararası Turizm, Ekonomi ve İşletme Bilimleri Dergisi (IJTEBS) E-ISSN: 2602-4411*, 2(2), 290-298.

Özari, Ç., & Özge, E. R. E. N. (2018). İllerin Yaşam Endeksi Göstergelerinin Çok Boyutlu Ölçekleme ve K-ortalamlar Kümeleme Yöntemi ile Analizi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 303-313.

Resce, G., & Maynard, D. (2018). What matters most to people around the world? Retrieving Better Life Index priorities on Twitter. *Technological Forecasting and Social Change*, 137, 61-75.

Sağlık, A., & Kelkit, A. (2015). Çanakkale Kent Parklarının Yaşam Kalitesi Üzerine Etkilerinin Belirlenmesi. *ÇOMÜ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2(2), 41-53.

Taşkaya, S. (2020). İllerin Kişi Başına Düşen Gayrisafi Yurtiçi Hâsılasının Daha İyi Yaşam Endeksi Üzerine Etkisi: İller Düzeyinde Bir Analiz. *Sosyoekonomi*, 28(45), 87-98.

(<https://www.resmiistatistik.gov.tr/detail/subject/illerde-yasam-endeksi/>).